

01-N-30.06. & 02.07.2018 AC after Circulars

- 109 -

**DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
CHHATRAPATI SAMBHAJINAGAR.**

Circular / Acad Sec./ UG /NEP Curri./Model College/ 2023.

It is hereby inform to all concerned that, on the recommendation of Dean of Faculty of Humanities; **the Hon'ble Vice-Chancellor has accepted the following subject wise curriculum for Model College, Ghansawangi, Dist. Jalna as per norms of university grants commission and National Education Policy-2020** under the faculty of Humanities in his emergency powers under Section 12 [7] of the Maharashtra Public University Act, 2016 on behalf of the Academic Council.

Sr. No.	Course/Curriculum Name	Semesters
01.	B.A First Year Honors in Marathi.	Ist & IInd
02.	B.A First Year Honors in Hindi.	Ist & IInd
03.	B.A First Year Honors in English.	Ist & IInd
04.	B.A First Year Honors in Economics.	Ist & IInd
05.	B.A First Year Honors in Sociology.	Ist & IInd
06.	B.A First Year Honors in Psychology.	Ist & IInd

This is effective from the Academic Year 2023-24 and Onwards as appended herewith.

All concerned are requested to note the contents of this circular and bring notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University campus,
Chhatrapati Sambhajanagar-431
004.
Ref. No. SU/B.A.I Yr/NEP Model
College/2023/17130-39
Date: 06.11.2023.

}}
}}
}}

**Deputy Registrar
Academic**

Copy forwarded with compliments to:-

- The Principal, Model College,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajanagar.
- The Director, University Network & Information Centre, UNIC, with a request to upload this Circular on University Website.**

Copy to :-

- The Director, Board of Examinations & Evaluation,**
- The Sec. Officer, [B.A. Unit] Exam. Branch,**
- The Section Officer, [Eligibility Unit],**
- The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,**
- The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,**
- The In-charge, [E-Suvidha Kendra],**
- The Public Relation Officer,**
- The Record Keeper,**
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Chhatrapati Sambhajanagar.

**Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University,
Aurangabad.**

**MODEL COLLEGE GHANSAWANGI
DIST.JALNA**

Syllabus of Marathi

**According to National Education Policy 2020
(NEP-2020)**

**Syllabus of four year
B.A. Honors in Marathi**

I & II Semester

6/10/2023

September 2023

**Dean
Faculty of Humanities
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada
University, Aurangabad**

बी.ए. प्रथम वर्ष प्रथम सत्र (मराठी -ऑनर्स)

अ. क्र.	पेपर कोड	अभ्यासपत्रिका	स्वरूप	श्रेयांक
1	MAR-DSC-1	कथात्मक साहित्य भाग-१	Major Core-A	C-5
2	MAR-DSC-2	कथात्मक साहित्य भाग-२	Major Core-B	C-5
3	MAR-M 1.1	कथा स्वरूप व संकल्पना	Supportive(Minor)	C-2
4	MAR-M 1.2	नाट्यात्मक साहित्य स्वरूप व संकल्पना	Supportive(Minor)	C-2
5	MAR-M 1.3	मध्ययुगीन काव्य	Supportive(Minor)	C-2
6	MAR-GE 1.1	पटकथा लेखन स्वरूप व संकल्पना	GENERIC/OE	C-2
7	MAR-GE 1.2	प्रसारमाध्यमे आणि साहित्यव्यवहार	GENERIC/OE	C-2
8	MAR-GE 1.3	वाङ्मय व्यवहार संदर्भातील विविध संस्थांची कार्यप्रणाली	GENERIC/OE	C-2
9	MAR-SEC-1.1	लोकसाहित्य स्वरूप व संकल्पना	Applied Courses	C-2
10	MAR-SEC-1.2	अनुवाद प्रक्रिया स्वरूप व संकल्पना	Applied Courses	C-2
11	MAR-SEC-1.3	स्पर्धा परीक्षेसाठी मराठी व्याकरण भाग-१	Applied Courses	C-2
12	MAR-VSC-1	लोकसाहित्याचे संकलन	VSC	C-2
13	MAR-JOC-1	प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्य	VOC	C-2
14	MAR-L1-MIL-1	मायबोली	Language curriculum	C-2

Major Core- Paper Code-MAR-DSC-01 (C-5)

कथात्मक साहित्य भाग 1

उद्दिष्टे :

१. कादंबरी या साहित्यप्रकाराची ओळख करून देणे.
२. कादंबरी या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप, घटक आणि प्रकार यांची ओळख करून देणे.
३. लेखक आणि त्याची साहित्यकृती यांच्यातील अनुबंध शोधणे.

घटक:

१. टिश्यू पेपर- रमेश रावळकर.
२. दशक्रिया- बाबा भांड.

संदर्भ ग्रंथ:

१. कादंबरी एक साहित्यप्रकार - हरिश्चंद्र थोरात.
२. मराठी कादंबरी चिंतन आणि समीक्षा - चंद्रकांत बांदिवडेकर
३. मराठी सामाजिक कादंबरी - रविंद्र ठाकूर
४. स्वातंत्र्योत्तर ग्रामीण कादंबरी - रामचंद्र काळुंखे
५. सर्जन शोध आणि लिहिता लेखक - विलास सारंग

Major Core-Paper Code-MAR-DSC-02 (C5)

कथात्मक साहित्य भाग 2

उद्दिष्टे -

१. कादंबरी या साहित्यप्रकाराची ओळख करून देणे.
२. कादंबरी या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप घटक आणि प्रकार यांची ओळख करून देणे.
३. लेखक आणि त्याची साहित्यकृती यांच्यातील आनुबंध शोधणे.

घटक:

१. नदिष्ट- मनोज बोरगावकर.
२. ब्र- कविता महाजन.

संदर्भ ग्रंथ:

१. कादंबरी एक साहित्यप्रकार - हरिश्चंद्र थोरात.
२. मराठी कादंबरी चिंतन आणि समीक्षा - चंद्रकांत बांदिवडेकर
३. मराठी सामाजिक कादंबरी - रविंद्र ठाकूर
४. स्वातंत्र्योत्तर ग्रामीण कादंबरी - रामचंद्र काळुंखे
५. सर्जन शोध आणि लिहिता लेखक - विलास सारंग

Supportive-Minor-MAR.M1.1 (C-02)

कथा स्वरूप व संकल्पना

उद्दिष्टे -

- १) कथा या साहित्यप्रकाराची ओळख करून देणे.
- २) कथा या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप, घटक आणि प्रकार यांची ओळख करून देणे.
- ३) निवडक कथा संग्रहाचा आस्वाद घेऊन विद्यार्थ्यांस कथालेखनास उद्युक्त करणे. भाषिक कौशल्ये विकसित करणे.

१). शिल्प - मोनिका गर्जेद्रगडकर

२). बाईचा दगड - भास्कर बडे

संदर्भ ग्रंथ -

- १). मराठी कथेची स्थिती गती - अंजली सोमण
- २). मराठी कथा - उगम आणि विकास
- ३) मराठी समकालीन कथा डॉ. वेदश्री चितळे
- ४) कथात्मक साहित्य डॉ. बालाजी धारुळे.

Supportive-Minor-MAR.M.1.2 (C-02)

नाट्यात्मक साहित्य स्वरूप व संकल्पना

उद्दिष्टे:

१. नाटकाचे स्वरूप व घटक सांगता येतील.
२. नाटकाचे विविध प्रकार उलगडून दाखविण्यास मदत होईल.
३. नाटकातील संवादाचे महत्त्व अधारेखित करता येईल.
४. नाटकाची संहिता व प्रयोगमुल्ये यातील सुक्ष्मता उलगडून दाखवता येईल.
५. नाटकातील जाणिवा समजावून सांगता येईल.

घटक:

१. एकच प्याला - राम गणेश गडकरी.
२. कावळ्यांची शाळा- विजय तेंडुलकर

संदर्भ ग्रंथ:

१. प्रायोगिक रंगभूमी - पुष्पा भावे
२. मराठी रंगभूमीच्या तीस रात्री- मकरंद साठे
३. साहित्याचे मानदंड - गंगाधर गाडगीळ
४. मराठी नाट्यसमीक्षा - रा. शं. वाळींबे
५. नाटकी निबंध - गो.पु. देशपांडे
६. मराठी रंगभूमी मराठी नाटक: घटना आणि परंपरा के. नारायण काळे, वा.ल. कुलकर्णी
७. खेळ नाटकाचा - राजीव नाईक- मौज प्रकाशन
८. नाटककाराची कलम- जी.बी. प्रिस्ले
९. संगीतशास्त्राचा अभ्यास - बी.आर. देवधर
१०. भारतीय रंगभूमीची परंपरा - डॉ. मया सरदेसाई
११. मराठी नाटक आणि रंगभूमी - वि.भा. देशपांडे

Supportive-Major-MAR.M.1.3 (C-02)

मध्ययुगीन काव्य

उद्दिष्टे:

- १) मराठी वाङ्मयाचा प्रारंभकाळ समजून घेण्यास मदत होते.
- २) मध्ययुगातील प्रारंभीची कविता व गद्य वाङ्मय लक्षात आणून देणे.
- ३) मध्ययुगातील महत्त्वाचे संप्रदाय व काही प्रवाह यांच्या प्रकृतीसह लक्षात घेण्यास मदत करते.
- ४) मध्ययुगातील सामाजिक व राजकीय परिस्थिती समजून घेण्यास मदत होईल.
- ५) मध्ययुगातील विविध प्रकारच्या लेखनापाठीमागील प्रेरणा समजून घेण्यास मदत होईल.

घटक:

- १) अभंग आविष्कार-
(संत नामदेव ते संत तुकाराम)

संदर्भ:

१) अभंग आविष्कार- संपादन	डॉ.बा.आं.म.वि. औरंगाबाद
२) प्राचीन मराठीच्या नवधारा	ढेरे रा.चिं. मोघे प्रकाशन काल्हापूर
३) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	अ.ना. देशपांडे
४) प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास	ल.रा. नसिराबादकर

**Generic/OE-(MAR-GE 1.1)-
पटकथा लेखन स्वरूप व संकल्पना**

उद्दिष्टे:

- १) कथा, कादंबरी, कविता, नाटक या साहित्य प्रकारातील सर्जनशीलतेची अंगे ओळखता येतील.
- २) आत्माविस्कारासाठी साहित्यप्रकारांच्या वेगवेगळ्या घटकांचा विचार करता येईल.
- ३) स्वतःमधील सर्जनशीलतेचा शोध घेऊन भाषिक सर्जनशीलता वाढविता येईल.
- ४) पटकथा लेखनाची कौशल्ये आत्मसात करता येतील.
- ५) चित्रपट निर्मितीक्षेत्रात रोजगार मिळेल.
- ६) दूरदर्शन, आकाशवाणी इत्यादी दृक्श्राव्य माध्यमामध्ये नाव लौकिक मिळेल व रोजगार निर्मिती होईल.

घटक:

- १) पटकथा लेखनाची पूर्वतयारी.
- २) पटकथा प्रक्रिया आणि आरंभ.
- ३) पात्र निर्मिती आणि पात्रांची माहिती.
- ४) संवाद लेखक.
- ५) चित्रपट किंवा टि.व्ही. साठी (लघुपट) लेखन.
- ६) संहिता संपादन प्रक्रिया.

संदर्भ ग्रंथ:

- १) पटकथा लेखन एक परिचय -मनोहर श्याम जोशी.
- २) पटकथा लेखन-डॉ. अनिल सपकाळ.
- ३) पटकथा लेखन कार्य पुस्तिका-राम आशाबाई ठाकर.

Generic/OE-(MAR-GE 1.2)**प्रसारमाध्यमे आणि साहित्यव्यवहार****उद्दिष्टे:**

- १) प्रसारमाध्यमांकरिता लेखन कौशल्ये आत्मसात करणे.
- २) प्रसारमाध्यमांचे समाजातील महत्त्व विशद करणे.
- ३) प्रसारमाध्यमात सेवेची संधी मिळविण्यासाठी विद्यार्थ्यांची भाषिक क्षमता विकसित करणे.
- ४) जाहिरात, मुलाखतलेखन यासाठी आवश्यक कौशल्य प्राप्त करणे.
- ५) जाहिरात, मुलाखतलेखन, बातमी लेखन, पटकथा लेखन यासाठी प्रात्यक्षिकासह उपयोजन कौशल्ये प्राप्त करणे.

घटक १: मुद्रित माध्यमांसाठी लेखन

वृत्तपत्र, प्रवासवर्णन आणि क्रिडा पत्रकारिता.

घटक २: आस्वाद लेखन

- १) विविध कलांचे परस्पर संबंध.
- २) नाट्य आस्वादात्मक लेखन आणि चित्रपट आस्वादात्मक लेखन.

घटक ३: परिचयात्मक / परिक्षणात्मक लेखन

- १) पुस्तक परीक्षण.
- २) लेखक परिचय.

घटक ४: श्राव्य व दृक्श्राव्य माध्यमांसाठी लेखन**घटक ५: जाहिरात लेखन****संदर्भ ग्रंथ:**

१) खेळ नाटकाचा	- राजीव नाईक, मौज प्रकाशन.
२) जाहिरातीचे युग	- केशव केळकर.
३) दूरदर्शनसाठी लेखन	- केशव केळकर.
४) सृजनात्मक लेखन	- आनंद पाटील.
५) पत्रकारितेचा स्वभाव	- ल.ना. गोखले.
६) फीचर राईटींग	- प्रसन्नकुमार अकलुजकर, श्रीविधा प्रकाशन.

Generic/OE-(MAR-GE 1.3)
वाङ्मय व्यवहारासंदर्भातील विविध संस्थांची कार्यप्रणाली

उद्दिष्टे:

१. विद्यार्थ्यांना प्रकाशन व्यवसायाची ओळख होईल.
२. मराठी साहित्य संमेलनाच्या निवडणुका समजावून घेता येतील.
३. साहित्य अकादमीच्या पुरस्काराची ओळख होईल.
४. नियतकालिकांचे स्वरूप समजावून घेता येईल.

घटक:

- १) प्रकाशन संस्था.
- २) विविध साहित्य संस्था.
- ३) साहित्य महामंडळे.
- ४) साहित्य अकादमी.
- ५) नियतकालिकांचे संपादन.

संदर्भ ग्रंथ:

- १) प्रकाशन, संपादन आणि लेखन कौशल्य- डॉ. उज्वला भोर
- २) ओळख माहिती तंत्रज्ञानाची - टिमोथी जे. ओ. लिअरी
- ३) सायबर संस्कृती - डॉ. रमेश वरखेडे
- ४) साहित्य संशोधन वाटा आणि वळणे - डॉ. सुधाकर शेलार

Applied Courses-MAR-SEC-1.1(C-2)

लोकसाहित्य: स्वरूप व संकल्पना

उद्दिष्ट्ये:

१. लोकसाहित्याच्या विविध व्याख्यांमधून लोकसाहित्याचे स्वरूप समजेल.
२. लोकसाहित्यातून आविष्कृत होणारी लोकसंस्कृती समजून घेता येईल.
३. लोकसाहित्य आणि लोकमानस यांचा सहसंबंध समजून घेता येईल.
४. लोकसाहित्याचे आदिबंध व कल्पनाबंध स्पष्ट होतील.
५. लोकसाहित्यातील लोककलांचा अभ्यास करून प्रायोगिकता हे मूल्य रुजेल.
६. लोकसाहित्याचे सकलन केल्यामुळे तत्कालीन समाजाचे सांस्कृतिक संचित पुढील पिढ्यांना उपलब्ध होईल.

घटक:

- १) लोकसाहित्य स्वरूप, संकल्पना व व्याप्ती.
- २) मराठी लोकगीते: प्रेरणा व स्वरूप.
- ३) मराठी लोककथा: प्रेरणा स्वरूप आणि उत्पत्ती.
- ४) लोकसाहित्याच्या अभ्यास पद्धती.

Applied Courses-MAR-SEC-1.2

अनुवाद प्रक्रिया: स्वरूप व संकल्पना

उद्दिष्टे:

१. अनुवाद क्षेत्राची ओळख होईल.
२. प्रशासन, शिक्षण, बँकिंग आणि विज्ञान इत्यादी क्षेत्रातील अनुवादाचे स्वरूप समजेल.
३. विविध प्रकाशन संस्थेमध्ये रोजगार मिळेल.
४. जास्तीत जास्त भाषा अवगत झाल्यामुळे ज्ञानात भर पडेल.

घटक-१: अनुवाद - स्वरूप आणि प्रकार.

घटक-२: अनुवाद - प्रत्यक्ष प्रक्रिया (शब्द, वाक्य, उपवाक्य, काळ, वचन, लिंग इत्यादी नुसार).

घटक-३: विविध क्षेत्रातील अनुवादाचे स्वरूप (प्रशासन, शिक्षण, बँकिंग आणि विज्ञान इत्यादी).

संदर्भ ग्रंथ:

- १) अनुवाद, वर्णव्यवस्था आणि मी- सुर्यनारायण रणसुभे
- २) भाषांतर आणि भाषा (विलास सारंग)
- ३) अनुवाद मिमांसा - केशव तुपे
- ४) भाषांतर मिमांसा- कल्याण काळे / अंगली सोमण
- ५) भाषांतर - सरा क-हाडे
- ६) अनुवाद विज्ञान -भोलानाथ तिवारी

Applied Courses-MAR-SEC-1.3

स्पर्धा परिक्षेसाठी मराठी व्याकरण भाग-१

उद्दिष्टे:

१. मराठी भाषेची लिपी समजून घेता येईल.
२. मराठी भाषेचे व्याकरण समजून घेता येईल.
३. विविध स्पर्धा परीक्षेसाठी यशस्वीपणे सामोरे जाता येईल.
४. मराठी भाषा शुद्धीकरण व संवर्धन होईल.

घटक:

- १) वर्णमाला
- २) शब्दांच्या जाती
- ३) आकलन कौशल्य
- ४) निबंध लेखन
- ५) विरामचिन्हे

६) संदर्भ ग्रंथ:

१. सुगम मराठी व्याकरण - मो.रा. वाळिंबे
२. स्पर्धा परीक्षेसाठी मराठी व्याकरण- पुरुषोत्तम महाजन.
३. मराठी व्याकरण - बाळासाहेब शिंदे.
४. भाषाचिंतन - डॉ. केशव देशमुख.

Applied Courses-MAR-VSC-1(C2)
लोकसाहित्याचे संकलन

उद्दिष्टे:

१. लोकसाहित्याच्या विविध व्याख्यांमधून लोकसाहित्याचे स्वरूप समजेल.
२. लोकसाहित्यातून आविष्कृत होणारी लोकसंस्कृती समजून घेता येईल.
३. लोकसाहित्य आणि लोकमानस यांचा सहसंबंध समजून घेता येईल.
४. लोकसाहित्याचे आदिबंध व कल्पनाबंध स्पष्ट होतील.
५. लोकसाहित्यातील लोककलांचा अभ्यास करून प्रायोगिकता हे मूल्य रुजेल.
६. लोकसाहित्याचे संकलन केल्यामुळे तत्कालीन समाजाचे सांस्कृतिक संचित पुढील पिढ्यांना उपलब्ध होईल.

घटक:

- १) ओवी संकलन.
- २) अभंग संकलन.
- ३) म्हणी व वाक्यप्रचार संकलन.
- ४) लोकगीते व लोककथागीते संकलन.

संदर्भ ग्रंथ:

- १) मराठी लोकसाहित्य - केंद्रीय हिंदी संस्थान आग्रा संपादक - डॉ. सुलील कुलकर्णी
- २) लोकसाहित्याच्या अभ्यासदिशा - डॉ. तारा भवाळकर
- ३) लोकसाहित्यातील कुटुंब चित्रण - डॉ. लता महाजन
- ४) लोकसाहित्यातील स्त्री जीवन - डॉ. भारती रेवडकर
- ५) लोकसाहित्याची स्वरूप - डॉ. तारा भवाळकर
- ६) लोकसाहित्य शोध आणि समीक्षा - रा.चिं. ढेरे
- ७) गावगाड्याबाहेर - डॉ. प्रभाकर मांडे
- ८) लोकसाहित्याचे स्वरूप - डॉ. प्रभाकर मांडे

MIL भारतीय भाषा मराठी भाग -१

Code- MAR-L1-MIL-1)

उद्दिष्टे:

- १) विद्यार्थ्यांच्या ठिकाणी श्रममुल्यांची वाढ होईल.
- २) सामाजिक संवेदनशीलता वाढीस लागेल.
- ३) विवेकवादाची व वैज्ञानिक दृष्टिकोनाची कास धरण्यास मदत होईल.
- ४) सर्जनशील लेखनाकरिता उपयुक्त करण्यास मदत होईल.

गद्य विभाग

- १) शील व सौजन्य- डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
- २) राजर्षी शाहू: एक समाजक्रांतिकारक राजा - धनंजय कीर
- ३) डोळे - अण्णाभाऊ साठे
- ४) स्त्री-पुरुष तुलना- ताराबाई शिंदे
- ५) निर्णायक लढा - चंद्रशेखर वाजपेयी

पद्य विभाग

- १) तयास मानव म्हणावे का? - सावित्रीबाई फुले
- २) चित शुध्द तरी - संत तुकाराम
- ३) फुलराणी - बालकवी
- ४) सांगा कसं जगायचं ? - मंगेश पाडगावकर
- ५) बाप म्हणायचा - इंद्रजित भालेराव

उपयोजित- मराठी

- १) शुध्द लेखनाचे नियम (अनुस्वार विषयक नियम)
- २) व्यवसायक्षेत्रात मराठीचा वापर (जाहिरातलेखन, बातमीलेखन, पुस्तक परीक्षण)

संदर्भ ग्रंथ:

मायबोली, संपादन मराठी अभ्यासमंडळ डॉ. बा.आं.म.वि. औरंगाबाद.

VEC/Life Skill Curriculum-MAR 1 JOC-1 (C-2)

प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन कौशल्ये

उद्दिष्टे:

- ६) प्रसारमाध्यमांकरिता लेखन कौशल्ये आत्मसात करणे.
- ७) प्रसारमाध्यमांचे समाजातील महत्त्व विशद करणे.
- ८) प्रसारमाध्यमात सेवेची संधी मिळविण्यासाठी विद्यार्थ्यांची भाषिक क्षमता विकसित करणे.
- ९) जाहिरात, मुलाखतलेखन यासाठी आवश्यक कौशल्य प्राप्त करणे.
- १०) जाहिरात, मुलाखतलेखन, बातमी लेखन, पटकथा लेखन यासाठी प्रात्यक्षिकासह उपयोजन कौशल्ये प्राप्त करणे.

घटक:

- १) बातमी लेखन
- २) जाहिरात लेखन
- ३) मुलाखत लेखन
- ४) पुस्तक परीक्षण
- ५) सृजनशील लेखन
- ६) नभोवाणीसाठी लेखन
- ७) पटकथा लेखन
- ८) ब्लॉग लेखन

संदर्भ ग्रंथ:

- १) दूरदर्शनसाठी लेखन - केशव केळकर.
- २) जाहिरातीचे युग - केशव केळकर.
- ३) अभिनयशास्त्र - स्थानिला वळकी अनुवाद - व. ह. गोळे.
- ४) फीचर रायटिंग - प्रसन्नकुमार अकलुजकर श्रीविद्या प्रकाशन.
- ५) पत्रकारिता: स्वरूप आभिचिकित्सा- महाविर जोंधळे सुनिता प्रकाशन.
- ६) पत्रकारितेचा स्वभाव- ल.ना. गोखले - पुणे विद्यापीठ प्रकाशन.

बी.ए.प्रथम वर्षे दुसरे सत्र (मराठी ऑनर्स)

अ. क्र.	पेपर कोड	अभ्यासपत्रिका	स्वरूप	श्रेयांक
1	MAR-DSC-3	ललित गद्य	Major Core	C-5
2	MAR-DSC-4	आधुनिक कविता	Major Core	C-5
3	MAR-M 2.1	विशेष वाङ्मयप्रकाराचा अभ्यास (आत्मकथन)	Supportive(Minor)	C-2
4	MAR-M 2.2	आधुनिक कविता	Supportive(Minor)	C-2
5	MAR-M 2.3	मराठी प्रवासवर्णनांचा अभ्यास	Supportive(Minor)	C-2
6	MAR-GE 2.1	साहित्यकृतीचे माध्यमांतर	GENERIC/OE	C-2
7	MAR-GE 2.2	मराठी चित्रपट समीक्षा लेखन	GENERIC/OE	C-2
8	MAR-GE 2.3	मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान	GENERIC/OE	C-2
9	MAR-SEC-2.1	प्रायोगिक लोककला	Applied Courses	C-2
10	MAR-SEC-2.2	भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये	Applied Courses	C-2
11	MAR-SEC-2.3	स्पर्धा परीक्षेसाठी मराठी व्याकरण भाग २	Applied Courses	C-2
12	MAR-VSC-2	मराठी वाङ्मयनिर्मिती स्थळभेटी अभ्यास	VSC	C-2
13	MAR-VOC-1	मूल्यशिक्षण	VOC	C-2
14	MAR-L2-MIL-2	शब्दवेली	Language curriculum	C-2

Major Core- Paper Code-MAR-DSC-03 (C-5)

ललित गद्य

उद्दिष्टे:

१. ललित गद्याचे स्वरूप व घटक सांगता येतील.
२. ललित गद्यलेखनाचे वैशिष्ट्ये प्रकार उलगडून दाखविण्यास मदत होईल.
३. ललित गद्याचे आशयसूत्र व भाषा यातील विविध घटकांचा उलगडा करता येईल.
४. ललित गद्य लेखनातील विविध जाणिवा समजून घेता येतील.

घटक:

१. ऋतुबरवा - विश्वास बसेकर.
२. हरवलेली माणसं - दादासाहेब धेडे.

संदर्भ ग्रंथ:

१. ललितगद्य - प्रसन्नकुमार पाटील
२. ललितगद्य - डॉ. दासू वैद्य
३. भाषा स्वरूप, सामर्थ्य आणि सौंदर्य - डॉ. वा. के. लेले.
४. ललितगद्य साहित्यातील आकृतीबंधाची जडणघडण - मधू कुलकर्णी
५. ललितगद्य लेखन व शैली - डॉ. वा.के. लेले.

Major Core- Paper Code-MAR-DSC-04 (C-5)

आधुनिक कविता

उद्दिष्टे:

१. कवितेचे स्वरूप व घटक सांगता येतील.
२. कवितेचे विविध प्रकार उलगडून दाखविल्यास मदत होईल.
३. कवितेचे आशयसूत्र व भाषा यातील विविध घटकांचा उलगडा करता येईल.
४. कवितेमधील विविध जाणिवा समजून सांगता येतील.

घटक:

१. रानातल्या कविता - ना.धो. महानोर.
२. शहर आत्महत्या करायचं म्हणतयं - सुशीलकुमार शिंदे.

संदर्भ ग्रंथ:

१. कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाळ.
२. सृजन, प्रेरणा आणि कवित्वशोध - म.सु. पाटील.
३. कविता १९६९ ते १९८४ - विलास सारंग.
४. १९८० नंतरची स्त्रीवादी कविता - सदाशिव सरकटे.

Supportive-Minor-Paper Code-MAR-M-2.1 (C-2)

विशेष वाङ्मयाप्रकाराचा अभ्यास -आत्मकथन

उद्दिष्टे:

१. आत्माविष्कार हे प्रयोजन लक्षात येईल.
२. आत्मकथन हा वाङ्मय प्रकार समजून घेण्यास मदत होईल.
३. आत्मकथनामधून प्रेरणा मिळेल.
४. यशस्वी व्यक्तीमत्त्वाची ओळख होईल.

घटक:

१. भुरा - शरद बाविस्कर
२. चोरटा - संजय पवार

संदर्भ ग्रंथ:

१. दलित आत्मकथने : स्वरूप व समीक्ष - वासुदेव मुलाटे.
२. निळी पहाट - रा.ग. जाधव.
३. आदिवासी प्रश्न - गोविंद गारे.
४. दलितस्त्रीयांचे आत्मकथने: स्वरूप आणि चिकित्सा - डॉ. मनोहर जाधव.
५. दलित साहित्य: दिशा आणि दिशांतर - दत्ता भगत.

Supportive-Minor-Paper Code-MAR-M-2.2 (C-2)

आधुनिक कविता

उद्दिष्टे:

१. कवितेचे स्वरूप व घटक सांगता येतील.
२. कवितेचे विविध प्रकार उलगडून दाखविल्यास मदत होईल.
३. कवितेचे आशयसूत्र व भाषा यातील विविध घटकांचा उलगडा करता येईल.
४. कवितेमधील विविध जाणिवा समजून सांगता येतील.

घटक:

१. रानवा - डॉ. सखाराम डाखोरे.
२. नामुष्कीचे पिढीजात वर्तमान - डॉ. विनायक पवार.

संदर्भ ग्रंथ:

१. कविता आणि प्रतिमा - सुधीर रसाळ.
२. सृजन, प्रेरणा आणि कवित्वशोध - म.सु. पाटील.
३. कविता १९६९ ते १९८४ - विलास सारंग.
४. १९८० नंतरची स्त्रीवादी कविता - सदाशिव सरकटे.
५. नामुष्कीचे पिढीजात वर्तमान - डॉ. विनायक पवार - अर्थव प्रकाशन धुळे

Supportive-Minor-Paper Code-MAR-M-2.2 (C-2)

मराठी प्रवासवर्णनांचा अभ्यास

उद्दिष्टे:

१. प्रवासवर्णनपर लेखनातून जगाची ओळख होते.
२. प्रसासवर्णन हे प्रवासवृत्त नसून ललित रूप धारण केलेल्या वाङ्मय प्रकार आहे, हे लक्षात येईल.
३. प्रवासवर्णन म्हणजे स्वानुभवाची निर्मिती आहे, हे लक्षात येईल.
४. प्रवासवर्णनातून भौगोलिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक ज्ञान मिळते.

घटक:

१. माझा रशियाचा प्रवास - अण्णाभाऊ साठे.
२. माती, पंख आणि आकाश - ज्ञानेश्वर मुळे.

संदर्भ ग्रंथ:

१. प्रवासवर्णने एक वाङ्मयप्रकार - वसंत सावंत.
२. माझा प्रवास - स. गं. मालशे.
३. एक भारावलेली भ्रमंती - श्रीकांत पवनीकर

Generic/OE-Paper Code-MAR-GE-2.1 (C-2)

साहित्यकृतीचे माध्यमांतर

उद्दिष्टे:

१. एखादी साहित्यकृती चित्रपट व नाटकामध्ये परिवर्तित होताना ती प्रक्रिया कशी घडते ते समजेल.
२. मूळ साहित्यकृतीचे सूक्ष्म वाचन करून त्याचे अन्य माध्यमात झालेले रूपांतर त्या त्या क्षेत्रातील जाणकार व्यक्तींकडून समजावून घेता येईल.
३. दिग्दर्शक होण्यासाठीचे कौशल्ये आत्मसात करता येतील.
४. रोजगार निर्मितीच्या दृष्टीने कौशल्य विकसित होतील.
५. स्वयंरोजगार निर्मिती होऊन चित्रपटव्यवसायात संधी मिळेल.

घटक:

१. नटसम्राट (नाटक) -वि.वा. शिरवाडकर (चित्रपट - नटसम्राट - दिग्दर्शक महेश मांजरेकर)
२. भंडारभोग (कादंबरी)- राजन गवस (चित्रपट - जोगवा - दिग्दर्शक - राजीव पाटील)

संदर्भ ग्रंथ:

१. भारतीय रंगभूमी - आद्यरंगाचार्य
२. फीचर रायटींग - प्रसन्नकुमार अकलजुकर.
३. मराठी चित्रपटाची पटकथा - डॉ. अनिल सपकाळ.
४. दूरदर्शनसाठी लेखन - केशव केळकर.
५. संवादशास्त्र - श्रीपाद जोशी

Generic/OE-Paper Code-MAR-GE-2.2 (C-2)

मराठी चित्रपट समीक्षा लेखन

उद्दिष्टे:

१. एखादी साहित्याकृती चित्रपट व नाकामध्ये परिवर्तित होतांपा ती प्रक्रिया कशी घडते ते समजेल.
२. मूळ साहित्याकृतीचे सुक्ष्म वाचन करून त्याचे अन्य माध्यमात झालेले रूपांतर त्या त्या क्षेत्रातील जाणकार व्यक्तींकडून समजावून घेता येईल.
३. दिग्दर्शक होण्यासाठीचे कौशल्ये आत्मसात करता येतील.
४. रोजगार निर्मितीच्या दृष्टीने कौशल्य विकसित होतील.
५. स्वरोजगार निर्मिती होऊन चित्रपटव्यवसायात संधी मिळेल.

घटक:

१. पिंजरा चित्रपट दिग्दर्शक- व्ही. शांताराम
२. बालभारती (चित्रपट) दिग्दर्शक - नितीन नंदन

संदर्भ ग्रंथ:

१. भारतीय रंगभूमी - आद्यरंगाचार्य
२. फीचर रायटींग - प्रसन्नकुमार अकलजुकर.
३. मराठी चित्रपटाची पटकथा - डॉ. अनिल सपकाळ.
४. दूरदर्शनसाठी लेखन - केशव केळकर.
५. संवादशास्त्र - श्रीपाद जोशी

Generic/OE-Paper Code-MAR-GE-2.3 (C-2)

मराठी भाषा आणि आधुनिक तंत्रज्ञान

उद्दिष्टे:

१. आधुनिक तंत्रज्ञानाशी ओळख होईल.
२. आधुनिक तंत्रज्ञानामुळे कामातील गती वाढीस लागेल.
३. भाषा विषयक ॲप्स मुळे ज्ञानात भर पडेल.
४. विज्ञान तंत्रज्ञानाच्या अंगिकारामुळे स्वयंम रोजगार मिळेल.

घटक १: महत्त्वाचे ॲप्स व संकेतस्थळांची माहिती.

१. Vflat App.
२. Google Indic Keyboard.
३. Google Translate/ Google Voice Typing.
४. शुद्धलेखन ठेवा खिशात ॲप.
५. मराठी वृद्धकोश (संकेतस्थळ) <https://bruhodkosh.org>.

घटक २: संगणक आणि लेखन

१. ई-मेल लेखन.
२. ब्लॉग लेखन.
३. चॅट जीपीटी.
४. यू ट्यूब, फेसबुक, हॉट्सॲप, इन्स्टाग्राम आणि ट्यूटर इत्यादी सोशल मिडिया संबंधित ज्ञान.

घटक ३: मराठीभाषा विषयक सामान्य ज्ञान

संदर्भ ग्रंथ:

१. भाषानैपुण्य - अशोक केळकर.
२. जाहिरातीचे जग - यशोदा भागवत.
३. व्यावहारिक मराठी- ल. रा. नासिराबादकर.
४. प्रभावी वक्तृत्वकला - श्रीनिवास गडकरी.
५. माध्यमांची भाषा आणि लेखन कौशल्ये - केशव तुपे.
६. संगणक, इंटरनेट यंत्रमानव भविष्यवेध - मोहन आपटे - राजहंस प्रकाशन.
७. संशोधन हवे समाजविकासाठी - डॉ. रघुनाथ माशेलकर.

Applied-Paper Code-MAR-SEC-2.1 (C-2)**प्रायोगिक लोककला****उद्दिष्टे:**

१. लोकसाहित्याच्या विविध व्याख्यांमधून लोकसाहित्याचे स्वरूप समजेल.
२. लोकसाहित्यातून आविष्कृत होणारी लोकसंस्कृती समजून घेता येईल.
३. लोकसाहित्य आणि लोकमानस यांचा सहसंबंध समजून घेता येईल.
४. लोकसाहित्याचे आदिबंध व कल्पनाबंध स्पष्ट होतील.
५. लोकसाहित्यातील लोककलांचा अभ्यास करून प्रायोगिकता हे मूल्य रुजेल.
६. लोकसाहित्याचे सकलन केल्यामुळे तत्कालीन समाजाचे सांस्कृतिक संचित पुढील पिढ्यांना उपलब्ध होईल.
७. प्रायोगिक लोककलांना आत्मसात केल्यामुळे कलाक्षेत्रात रोजगार मिळेल.

घटक:

१. कीर्तन, तमाशा आणि पोवाडा.
२. गोंधळ, जागरण आणि भारुड.
३. लोकनाट्य आणि जलसा.

संदर्भ ग्रंथ:

१. तमाशा एक रांगडी कला - संदेश भंडारी.
२. तमाशा : लोकरंगभूमी - रुस्तुम अचलखांब
३. शाहिरीचे रंग - अंबादास तावरे
४. मराठी लोककथा सरोजिनी बाबर
५. नाचू कीर्तनाचे रंगी - यशवंत पाठक
६. तमाशा कला आणि जीवन - गणेश चंदनशिवे.
७. मराठी लोकसाहित्य संपादक डॉ. सुनील कुलकर्णी.

Applied-Paper Code-MAR-SEC-2.2 (C-2)**भाषाव्यवहार आणि भाषिक कौशल्ये****उद्दिष्ट्ये:**

- १) प्रसारमाध्यमांकरिता लेखन कौशल्ये आत्मसात करणे.
- २) प्रसारमाध्यमांचे समाजातील महत्त्व विशद करणे.
- ३) प्रसारमाध्यमात सेवेची संधी मिळविण्यासाठी विद्यार्थ्यांची भाषिक क्षमता विकसित करणे.
- ४) जाहिरात, मुलाखतलेखन यासाठी आवश्यक कौशल्य प्राप्त करणे.
- ५) जाहिरात, मुलाखतलेखन, बातमी लेखन, पटकथा लेखन यासाठी प्रात्यक्षिकासह उपयोजन कौशल्ये प्राप्त करणे.

घटक :

१. मानवी जीवनव्यवहारातील भाषेचे व संवादाचे महत्त्व (श्रवण, संभाषण, वाचन लेखन).
२. भाषिक कौशल्यांशी निगडित कार्य क्षेत्रे (जनसंपर्क, समुपदेशन, मुलाखत, संपादन, मुद्रित शोधन, परीक्षण, सारांशलेखन, निबंध लेखन आणि कल्पक लेखन).
३. प्रशासकीय क्षेत्रातील भाषा व्यवहार.

संदर्भ ग्रंथ:

१. निवडक भाषा आणि जीवन - कल्याण काळे.
२. भाषा आणि भाषाव्यवहार - अशोक केळकर.
३. रुजुवात - अशोक केळकर.
४. भाषा व्यवहार व भाषाशिक्षण - सुरेंद्र ग्रामोपाध्ये.
५. साहित्याची भाषा - भालचंद्र नेमाडे.
६. प्रशासकीय मराठी भाषेचा विकास- गीता भागवत.
७. भाषा स्वरूप आणि कार्य - सुमन बेलवलकर.

Applied-Paper Code-MAR-SEC-2.3 (C-2)

स्पर्धा परिक्षेसाठी मराठी व्याकरण भाग- 2

उद्दिष्ट्ये:

१. मराठी भाषेची लिपी समजून घेता येईल.
२. मराठी भाषेचे व्याकरण समजून घेता येईल.
३. विविध स्पर्धा परीक्षेसाठी यशस्वीपणे सामोरे जाता येईल.
४. मराठी भाषा शुद्धीकरण व संवर्धन होईल.
५. विविध स्पर्धा परीक्षांमधून नोकऱ्या मिळतील.

घटक:

१. प्रयोग विचार.
२. वाक्याचे प्रकार.
३. समास.
४. भाषेचे अलंकर.
५. शब्द समुहाबद्दल एक शब्द.
६. सामानार्थी शब्द.
७. विरुद्धार्थी शब्द.
८. वाक्यप्रचार व म्हणी.

संदर्भ ग्रंथ:

१. सुगम मराठी व्याकरण - मो.रा. वाळिंबे
२. स्पर्धा परीक्षेसाठी मराठी व्याकरण- पुरुषोत्तम महाजन.
३. मराठी व्याकरण - बाळासाहेब शिंदे.
४. भाषाचिंतन - डॉ. केशव देशमुख.

VEC/Life Skill Curriculum-MAR-VOC-1 (C-2)

मूल्यशिक्षण

उद्दिष्टे:

१. विद्यार्थ्यांमध्ये कौटुंबिक मूल्ये, शैक्षणिक मूल्ये रुजण्यास मदत होईल.
२. मूल्ये शिक्षणामुळे विद्यार्थी आदर्श नागरिक म्हणून घडण्यास मदत होईल.
३. मानवी मूल्यांचे विद्यार्थ्यांमध्ये बिजारोपण होईल.

घटक:

१. मूल्ये व मूल्यशिक्षण.
२. मूल्यांचे प्रकार.
३. मूल्यस्रोत.
 १. कुटुंब.
 २. शालेय पातळीवरील मूल्ये.
 ३. महाविद्यालयीन पातळीवरील मूल्ये.

संदर्भ ग्रंथ:

१. मूल्यशिक्षण - एम. आर. जोशी.
२. मूल्ये व मूल्यशिक्षण - बसवराज कोरे.
३. अंशुची फुले - संदीप काळे.

MAR-VSC-2 (C-2)

मराठी वाङ्मयानिर्मिती स्थळभेटी अभ्यास

उद्दिष्टे:

१. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा कालिक अभ्यास करणे.
२. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्थूल परिचय करून देणे.
३. मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा स्वरूप व वैशिष्ट्ये अभ्यासणे.
४. वाङ्मय निर्मिती स्थळाला प्रत्यक्ष भेटी दिल्यामुळे संबंधित महापुरुषाचे जिवण कार्य तसेच संस्कृतिक, अध्यात्मिक, भौगोलिक, ऐतिहासिक महत्त्व लक्षात येईल.

घटक:

१. आद्यकवयित्री महदंबा - जन्मभूमी रामसगाव
२. समर्थ रामदास स्वामी - जन्मभूमी जांबसमर्थ
३. आहिरमल गड - जन्मभूमी ढाकेफळ
४. संत ज्ञानेश्वर जन्मभूमी - आपेगाव.

संदर्भ ग्रंथ:

१. महदंबेचे धवळे- महदंबा - साहित्यमंथन
२. ज्ञानेश्वरी- संत ज्ञानेश्वर
३. मनाचे श्लोक - समर्थ रामदास स्वामी.
४. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचे स्वरूप - ह.श्री. शेणोलिकर
५. प्राचीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास - ल. रा. नसिराबादकर
६. प्राचीन मराठी साहित्य संशोधन - वि.भि. कोलते.

MAR-L2-MIL-2 (C-2)

शब्दवेली

उद्दिष्टे:

१. विद्यार्थ्यांच्या मनात निवडक वेच्याच्या परिशीलनाने मूल्यात्मक वाढ होईल.
२. रसास्वाद क्षमता वाढीस लागेल.
३. विवेकवादाची वैज्ञानिक दृष्टिकोनाची कास धरण्यास मदत होईल.
४. लेखनातील विविध प्रवृत्ती व प्रकृती समजण्यास मदत होईल.
५. सृजनशील लेखनाकरिता उद्युक्त करण्यास मदत होईल.

घटक:

गद्य विभाग:

१. हसा आणि लठ्ठ व्हा - निर्मलकुमार फडकुले.
२. बहुजन समाचाचे शिक्षण - भा. ल. भोळे.
३. ऐसे जयाचे पाईक बळिया - किशोर सानप.
४. रमाई - यशवंत मनोहर.
५. निरोप - राजकुमार तांगडे.
६. काकाणचोळी - अनिल यलमटे.

पद्य विभाग:

१. सागरास - स्वावंत्र्यवीर वि.दा. सावरकर.
२. कुणाच्या खांद्यावर - आरती प्रभू
३. आवाहन - दत्ता हलसगीकर.
४. महापुरुषा - हिरा बनसोडे.
५. बियाणं - नागनाथ पाटील.
६. मराठी माती - वा.ना. आंधळे.
७. पिंपळखोपा - निशिकांत आलटे
८. सुगंधी बाग आहे ती - शेख आबिद.
९. झेप - उर्मिला चाकूरकर
१०. अतिक्रमण - विशाल इंगोले.
११. बिरसाईता - सखाराम डाखोरे.
१२. आळवण - विकास जगताप.

उपयोजित मराठी:

१. वृत्तसंकलन व निवेदन.
२. चॅटजीपीटी.
३. सदर लेखन.
४. सारांश लेखन.

प्रकल्प: संबंधित प्राध्यापकांनी विद्यार्थ्यांकडून विषयानुकूल प्रकल्प पूर्ण करून घ्यावेत.